

تفسیر ده دقیقه‌ای قرآن کریم ؛ بر ساحل نور
استاد سید جواد بهشتی
موضوع: دانشمندان حيله گر، عوام بی سواد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلام و درود خداوند بر شما علاقه‌مندان به قرآن؛

به مهمانی قرآن کریم می‌رویم:

قصه از این‌جا شروع شد که بعضی از یهودی‌ها علائم پیامبر اسلام و بشارت‌های تورات درباره ظهور آن حضرت را برای مسلمان‌ها تعریف می‌کردند، گروه دیگری که بر یهودیت خود بسیار تعصب داشتند، می‌گفتند: چرا شما این کار را می‌کنید و علیه خود پرونده درست می‌کنید؟ این آیه می‌فرماید:

صفحه ۱۲

سوره مبارکه بقره

آیات ۷۷-۸۳

آیه ۷۷: «أُولَٰئِكَ يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُغْلِبُونَ»

آیا نمی‌دانند که خداوند آنچه را پنهان می‌کنند و آنچه را آشکار می‌کنند می‌داند؟!

آیه ۷۸: «وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيٍّ وَإِنَّهُمْ إِلَّا يَظُنُّونَ»

«وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ» از این‌جا به بعد قرآن کریم یهودیان را دو دسته کرده است: عموم

مردم که اطلاعات چندانی ندارند و دانشمندان آن‌ها؛

گروه اول عموم مردم: «وَمِنْهُمْ أُمِّيُونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيٍّ» بعضی از یهودی‌ها درس

ناخوانده‌هایی هستند -همان عموم مردم- که از کتاب چیزی نمی‌دانند جز آرزو و جز خیالات، «وَإِنَّهُمْ إِلَّا

يَظُنُّونَ» این‌ها یقین و باور ندارند و بر طریق گمانه‌زنی زندگی خود را می‌گذرانند.

گروه دوم دانشمندان غرض‌ورز:

آیه ۷۹: «فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ

لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ»

«فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ» وای بر کسانی که می‌نویسند کتاب را با دستانشان، «ثُمَّ يَقُولُونَ

هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ» بعد می‌گویند این حرف‌ها از خداوند است. چرا؟ برای منافع دنیایی؛ «لِيَشْتَرُوا بِهِ ثَمَنًا

قَلِيلًا» تا بفروشد آن محصول فرهنگی گمراه کننده را به مبلغ کمی، از خودشان حرف درمی آورند ولی به خدا نسبت می دهند.

«فَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ» وای بر نوشته هایی که آن ها نوشتند، «وَوَيْلٌ لَهُمْ مِمَّا يَكْسِبُونَ» وای بر آن پول هایی که گرفتند برای حق التالیف و حق آن محصول.
نکته های بسیاری در این آیه ها وجود دارد که ما فرصت نمی کنیم آن ها را بیان کنیم...

آیه ۸۰: «وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً ۚ قُلْ أَتَّخِذُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ ۗ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ»

«وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً» از همان دیرزمان یهودیان برای نژاد خود به صورت انحصاری یک ویژگی قائل بودند، آن ها می گفتند: آتش ما را نمی سوزاند، مگر یک مدت کوتاهی، ما جهنم نمی رویم، اگر هم برویم یک، دو یا سه سال بیشتر نخواهد بود، یهودی به جهنم نمی رود.

«قُلْ أَتَّخِذُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا» به یهودی ها بگو آیا شما (بر این عقیده خود) با خداوند عهد و قراری دارید؟
«فَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ عَهْدَهُ» خداوند هم که خلاف عهد نمی کند، آیا قصه این است؟

«أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ» یا نادانسته چیزی را به خداوند به دروغ نسبت می دهید؟

خداوند کجا فرموده یهودی به جهنم نمی رود؟

آیه ۸۱: «بَلَىٰ مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ»
«بَلَىٰ» واقعیت این است، «مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً» هر کس گناهی را مرتکب شد، «وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ» آن گناه هم او را محاصره کرد، گاهی یک نفر یک مرتبه گناهی را انجام می دهد گاهی هم به آن معتاد می شود، «وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ» یعنی به آن گناه معتاد شده، «فَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ» این ها یاران آتش هستند، «هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ» منظور برای چند روز و «أَيَّامًا مَعْدُودًا» نیست، «هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ» برای ابد در دوزخ - آتش - خواهند بود.

بهشت، ایمان و عمل صالح ...

آیه ۸۲: «وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ ۗ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ»

طالبان بهشت بدانند! آنان که ایمان آوردند و اعمال صالح انجام دادند، این ها اهل بهشت هستند و برای همیشه در بهشت خواهند بود.

آیه ۸۳: «وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ ۚ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ»
«وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ» در صفحات قبل هم این را خواندیم که خداوند فرمود: ما از بنی اسرائیل

میثاق گرفتیم، تعهد گرفتیم؛ اما نمی دانستیم آن تعهد چیست؟ در این آیه پروردگار توضیح می دهد که آن تعهد چه بوده است؟

اول اینکه «لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ» جز الله را پرستش نکنید، دوم «وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا» به پدر و مادر احسان کنید، علامه طباطبایی در تعریف «احسان» می‌فرماید: یعنی کار خوبی را به شکل خوبی انجام دهیم. یک بار دیگر می‌گوییم؛ احسان یعنی کار خوبی را به شکل خوبی انجام دهیم. گاهی ما به یک فقیری کمک می‌کنیم ولی همراه با منت، اذیت و طعنه زدن، این احسان نیست.

احسان هم اولویت دارد، اول والدین، «وَوَالِدِي الْقُرْبَىٰ» احسان به خویشاوندان، «وَالْيَتَامَىٰ» احسان به یتیمان، «وَالْمَسَاكِينَ» احسان به بیچارگان، «وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا» و ما تعهد گرفتیم که با مردم خوش سخن بگویید، «وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ» و نماز را به پا دارید، «وَأَتُوا الزَّكَاةَ» و زکات بپردازید. شما در مقابل چه کاری کردید؟ «ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ» پشت کردید، تعهدات را عمل نکردید، «إِلَّا قَلِيلًا مِّنْكُمْ» مگر یک جمع اندکی از شما، «وَأَنْتُمْ مُّعْرِضُونَ» شما به فرامین خدا و به تعهداتی که با خالق بسته بودید، پشت کردید.

نکته‌های شیرینی در این آیه وجود دارد که نمی‌رسیم آن‌ها را بیان کنیم. از جمله اینکه: نمازخوان‌ها باید خوش سخن و خوش اخلاق باشند، به خانواده‌هایشان و فقرا برسند، اهل زکات باشند و...

در این آیه‌ها حرف بسیار است.

خدانگهدار شما...